

telt zsidongással. Egyre érkeztek a csoportok. Klágen volt a megbízott, ő tartotta számon, hogy minden szobából lejöttek-e. Ő vette fel a kapcsolatot a szobafőnökökkel, tájékoztatást kért a létszámról, ügyelt a csendre, a fegyelmezett viselkedésre. Az ajtóban állt, kifelé senkit nem engedett. Benn a legtöbben csak álltak, a kevéske ülőhelyet elfoglalta a hideg kosz. Valaki hallani vélte, hogy bombázzák a várost, ez általános csendet teremtett. Néhányan a falhoz tapasztották a fülüket, így próbálták érzékelni a föld lökéseit. Hamarosan mélyen morgó, tompa repülőzúgás préselődött át a vastag falakon. Sokan a mennyezetre néztek, onnan jön, ami jöhet. A Diák a fő falak alkotta szögletbe húzódott, szája állandóan mozgott, alighanem imádkozott. Valaki javasolta, hogy énekeljék el a Himnuszot. Kinn már valamelyest enyhült a hideg. A város mozdulatlan, tetetői csend. Fenn a kék magasban lusta bombázók cipelték a halált. Fényes acélmadarak, napsugárral ezüstözött kereszttek.

Iszlai Zoltán

Az élők tisztásán

Honnan jöttem?

Hová megyek?

Formáiba a valóság, a történet zúdított.

Papírtörékeny koponyám

anyám medencecsontján iszonyná zúzódott.

Vas-rácsozatú lépcsőkön, futószalagokon,
csörlőkön, csigákon, csépelő-masinákon,
mázsányi kalapácsok alatt döngölődtem,
de megmaradtam.

Millió ember-molekulával lökődtem

öntudatlanul. S fél-öntudatomba

családok rugalmas véd-páncélján

átroppant a zajló idő, a vándorló szökőár

a változó kor viharában.

Azóta jéggé dermedő virágként,

máskor, mint zsirban kunkorodó hús,

a teremtdés heve, zimankója szerint

fetrengek higanytengerén.

Megvéreztek vagy ölbezártak a formák.
Úzött a testi baj, de megfutamodott a halál.
Barátságaim eloldódtak? Kötött a szerelem.
Az érzés szivárvány értelmem egén,
de öntudatlan boldogság helyett
iróniát szereztem, fájó örömet
üres lelkem helyébe nyertem szellemet
s önmagam veszve végül, koldus milliókat.

Hová lesz arcuk? Hová lesz arcom?
Hisz az ég nem lődözi vissza
s földek, sárga lankák,
gépek, nők, folyók és hegyek
s a férfiak hatalmas hangjait.

Hol az az égbolt? És milyen az a föld,
mely ős-bizonyosság szilárd erejével
majd összeláncolódik
s mint számítottan-őrült forgású Egy
fenséges öntörvény szerint
magát mozdítja újra s újra meg,
jósándékának örök himnuszában?

Mondják — tudjátok — mondják, hogy egy isten:
az Ember lett a mindenek tudója.
Ami szépség s mi szép szabadság,
csak ez az ember,
s csak ő az Ember alkotója.
Az Ember tudhat mindent
s ő lehet mindennek nyugtatója.
Kilép az élők tisztásaira.
A fák lihegve tartják az eget.
Rémületes, de mégis biztató,
e nagy zavarban megszületett.

Egyik perc

Rezesfülű cingár apák
mosatlan, lógó hajjal,
macskabűznadrágban.

Nyeldeklősen artikulálva,
tagolatlan emberismerettel
pici, gyanútlan kölyköket
löknek a szeptember alá.

A dolgokról hiányosan túlértésülve
veréssel védenék őket az örök rossztól,
meg életmódot kotorászó korai tanáccsal —
visszapofázó színjében a hónapoknak.

Ó, előrelátó agresszívek,
kispolgárainm töröküléses kis polgárai!
Megromlott félelemmel hánytató
bizonytalanságom gyilkos émélyében!

Dühöm boltjában állok e szeptember fölött,
aminek egyik perce se tarthat örökké
s ahonnan soha nem ajánlom
áltató béke, bölcs megnyugvás áruját.

Férfiak

Kiket a pimaszság homlokon rúg,
(keményebb heget hagyó,
sportszerű, tisztelt bélyeg)
itt vagyunk, gerincünk hajlítják szerencsék,
jövőtételten jótétemények.
Langyos erdőkbe húznak
nyújtózó karú, zöld ösvények,
megmásít lomhává takar
ki nem érdemelt ágyak földje.

Egyszerre élünk.
Tiporjuk a folyók vizét.
Belöknénk csónakunk az árba.
Elhajtaná türelmes mezőkhöz,
ráérő sirályok szigetére,
sípoló nádasok tövébe.

S hiába hív az otthon,
az elhallgatott,
festetlenségű otthon,
biztonság börtöne,
megszokás barlangja,
trágyameleg verem,
hogy — mégis — hazatérjünk.

Egyszerre élünk.
Várunk az időre,
amikor lassú csapással
támaszpontokra evezhetünk
és elindulunk
valamerre.

Hogy ringasson a táj,
paráznán,
tajtékos ívben kifeszülve,
barnán a borzoló vízen.
Húsfény rezegjen sugarazva
s készülhessünk magunk is újra
gerinckilövő, vad nyarakra.

Férfiak, saját nyomukba lépők!
Csontjaink porát
szétszórjuk hanyag úton.
Ahol fölbukkanunk,
ránk zárul szoros égbolt,
aggasztó virradat:
egymást világító tüzek
könyörtelen világossága.

Antal Gábor

Kegyelet vallomások

I. Hollós-Korvin Lajosról

Az ál-Nemecsek, egy magát „A Pál utcai fiúk” kis hőse modelljének kinevező, s ebből különböző előnyöket szerző, nagy darab és nagyhangú józsefvárosi férfiú által indított sajtóper tárgyalásán ifjúji lángolással szerepelt. Pedig akkoriban már ötvenes évei végén járt Hollós Korvin Lajos. Ő volt a „vádlott”, merthogy megírta az ál-Nemecsek üzelmeit, ám olyan frappáns vádbeszédeket mondott, s nemcsak a komikumában is félelmetes „sértett”, hanem mindenfajta vámszedés és hiszékenység ellen, hogy egyszeriben megértettem azonak az előadásoknak a sikerét, amelyeket a költő a harmincas évek elején a társadalmi elnyomásról és az erkölcsi szabadságról tartott, s mely előadásokat nem kisebb valaki értékelte „igazi rétori teljesítmény”-nek, mint József Attila, Illyés Gyula és több más költő, író közös mestere a forradalmár Madzsar József. Csozáltam, hogy a proletárokat ébresztő kórusművek, „A Vezér felül a lovára”, a világ „számlálhatalan számú viszonylatáról” zengő „Óda” költője, a „Torpedó”, a „Böjti szelek”, s a Hunyadi János külső-belső drámáját színre vivő, szép darab írója, íme, ezt is tudja: lenyűgöző szellemességgel